

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 31 Mars 1901

N:r 27

Atergiftvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Fridtjuv Berg* (med 1 porträtt). *Justitieombudsmannen Ossian Berger* (med 1 porträtt). *Den förlovade sonen. För HVAR 8 DAG af Jakob Angerman* (med 1 illustration). *Västergöllands äldsta invånare* (med 1 illustration). *Från "gamla Stockholm"* (med 8 illustrationer). *Två målareveteraner* (med 2 porträtt). *Skarpskyttejubileet i Eskilstuna* (med 3 illustrationer). *Den danske grönländsforskaren Amdrup* (med 1 porträtt). *Violinvirtuosen Petschnikoff* (med 1 illustration). *Bratwurstglocklein i Nürnberg* (med 1 illustration). *Carl Larsson i flyttning* (med 1 illustration). »Sjöbjörnar». Öfversättning för HVAR 8 DAG. *Upsala - Geflebanans nya restaurationsvagn* (med 3 illustrationer). *Veckans porträttgalleri* (med 16 porträtt).

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1901.

Foto. Flodin, Sthlm.

Folkskolläraren FRIDTJUV BERG.

FRIDTJUV BERG.

MED ANLEDNING AF 50-ÅRS DAGEN.

Den svenska folkskolan har från en blygsam ställning nästan fått kämpa sig fram till den position som dess representanter i dag intaga. Visserligen äro dessa icke i materiellt hänseende ännu så bekymmerfritt ställda, som man kunde vänta i Sverige. Ännu ha de personer, i hvilkas hand ligger grundvalen till massornas andliga odling, icke i form af fullt rättvis lön för sin möda fått röna det erkännande, som länge sedan bort komma dem till del. I detta fall dela de endast en del elementarlärares öde — äfven om de allra senaste åren medfört en ljusning i utsikterna för båda dessa kategorier af uppfostrare. Men alla måste förvisso nu gifva sitt tacksamma erkännande åt det uppriktiga nit, de kunskaper och den blick för tidens kraf — åt allt detta, som vår skollärarekår kan berömmas af.

I dessa dagar har en af den svenska folkskolans och skollärarekårens främste förkämpar och föregångsmän, riksdagsmannen *Fridtjuv Berg* på sin 50-årsdag den 20 mars fått mottaga de vackraste bevis på, huru allmänt man är medveten om den tacksamhetsskuld, i hvilken denna skola och dess lärare stå till honom. Herr Berg har själf framställt sig som representanten för alla de många, som landet rundt under små förhållanden bära folkupplysningsarbetet och han kan redan nu skåda tillbaka på en vacker lifsgärning: höjandet af Sveriges framåtsträfvande lärarekår.

Genom sitt flitiga deltagande i folkskollärarekårens föreningslif har Fridtjuv Berg i ej ringa mån bidragit till detta lufs utveckling. Detta har han gjort till en del genom sitt personliga föredöme. Städe har — skrifer en biograf i anledning af 50-årsdagen — hans uppträdande kännetecknats af grundlig sakkunskap och sakligt intresse, och hans anföranden hafva alltid utmärkts af en ovanlig klarhet och tankereda och därjämte präglats af lugn och besinning, på samma gång de omisskänneligen burits af en stark underström af varm och lefvande personlig öfvertygelse. Häruti äfvensom uti den absoluta frånvaron af hvarje slags skolmästarefåfänga har man att söka grunden till det betydande inflytande, hans ord alltid utöfvat, och till den aktning, som äfven från motståndares sida visats honom.

Fridtjuv Berg är äfven en intresserad socialpolitiker. Redan tidigt ägnade han sig åt studiet af föregångares pedagogiskt sociala sträfvanden och allt efter sitt inträde i Andra kammaren 1890 har han med lif och lust tagit del i lösandet af speciellt dessa frågor. Naturligtvis har han kunnat räkna många motståndare och hans nit har mången gång stämplat som »ovist». Men tiden har ändrat mycket! Det erkännande, som *måste* bli frukten af framstående begåfning, solida kunskaper och gagnande verksamhet har från allt flere håll kommit Fridtjuv Berg till del.

JUSTITIEOMBUDSMANNEN OSSIAN BERGER.

Vid hvarje lagtima riksdag utses genom val af en nämnd af 48 medlemmar riksdagens justitieombudsman, som skall vara en för lagkunskap och utmärkt redlighet känd person. Han skall i egenskap af riksdagens ombud ha tillsyn öfver lagarnes efterlefnad af domare och ämbetsmän samt vid vederbörliga domstolar tilltala dem, som i sin ämbetsutöfning begått någon olaglighet eller underlåtit fullgöra sina pligter. Han skall också utreda lagskipningens tillstånd i riket, anmärka lagarnes och författningarnes brister och uppgifva förslag till deras förbättring. Med ett ord, justitieombudsmannens ställning är fullt själfständig, och han förmår mycket, om han vill.

Vi visa här en bild af den nuvarande justitieombudsmannen, Ossian Berger, hvilken, allt sedan han 1898 blef justitieombudsman efter lottning med platsens förutvarande innehafvare, nuvarande häradshöfding G. Ribbing, — B. erhöi, enligt hvad man har skal tro, alla rösterna från Andra kammarens elektor, som voro missnöjda med den afgäendes ståndpunkt i ett mål om offentliga handlingars tillgänglighet — med stor energi beifrat missbruk i ämbetsmannaverlden och icke heller underlåtit att afgifva förslag till förbättring af lagar och författningar. Hr Berger har också för hvarje år erhållit ett högre röstetal af riksdagens elektor.

Ossian Berger är född i Södra Håkanbol i Värmland den 13 febr. 1849. Hans far var bruksägaren och fullmäktigen i riksgäldkontoret fil. dr. Anders Alexander Berger, ledamot i först Andra, sedan Första kammaren. B. blef student i Uppsala 1866, fil. kand. 1872 och fil. dr. 1877. Han aflade 1880 juris kandidatexamen, blef 1882 häradshöfding och 1884 juris doktor. Kort därefter utnämndes han till assessor i skånska hofrätten, blef konstit.

OSSIAN BERGER.

revisionssekreterare 1890 och utnämndes 1892 till häradshöfding i Norra Åsbo domsaga. Härifrån kallades han, som sagdt, 1898 till riksdagens högt uppsatte förtroendeman.

att kalla mig för Fritz nere vid stationen, så att alla människor hörde det och flinade. Han inbillar sig väl vara rotfast här för evigt, men det skola vi bli två om . . .»

Med rynkade ögonbryn och halfhögt svärjande gick Fritz upp på sitt rum för att kläda om sig, lämnande modern i ett tillstånd af beklämning och obestämbar obehag. Det hade gått ett ryck igenom henne, när han så brutalt tillrättavisade den gamle trotjänaren, som så många gånger gungat honom på sitt knä, då han var liten. Hon hade en sväfvande känsla af, att något brustit inom henne, att något var ur led.

Om en stund kom den unge löjtnanten in i matsalen, och mor och son slog sig ned vid middagbordet, utan att han tycktes lägga märke till de festliga anordningarna eller med ett ord tackade honom på sitt knä, då han var liten. Hon hade en vackra, unga flickan, som kom in för att servera.

»Tusan så stilig piga mamma lagt sig till med», sade han halfhögt till modern och började mumsa på en smörgås. Det var något, hon visste icke hvad, som gjorde modern besvärad och tyst, men sonen pratade vidt och bredt, utan att tyckas ha kännning af den beklämning, som låg i luften. Han drog fram den ena historien efter den andra från kriget, ofta afbrytande berättelsen med ett bullrande skratt. Han var just ej rå eller opassande i orden, därtill var han för väl uppfostrad, men det brutala och ofina i hans uppfattning och den likgiltighet, hvarmed han talade om krigets fador, träffade modern som piskslag.

»Krig är inte så otrefligt yrke, som folk påstår, och har man att göra med kineser och dylika skurkar, som man inte precis behöfver behandla med så fasligt stor finkänslighet, är det riktigt uppiggande efter det enförmiga lifvet i garnisonsstaden. Friskt och spännande, lagom motion hvar dag, små äfventyrliga ströftåg då och då. Hemtrefliga razzior i byarne, när skafferiet behöfver förökning, ty har man inte själf, är det bara att ta, det är inte värdt för gulingarne att mucka. Ack, om vi bara finge skicka dit mera folk, skulle vi snart köra det kinesiska byket i sjön och plantera ut tyskar där i stället. Men de fördömda diplomaterna ska alltid hindra en, när det börjar bli lite roligt och komma fart i spelet. Nej, låt oss, militärer, sköta oss själfva, utan så'na där snushanars inblandning. Då blir det annat af.»

Fru Riehl plirade med ögonen och såg kallt, nästan föraktfullt mönstrande på sonens frodiga, simpla ansikte, där ingen tanke, ingen själsstrid gräft en rynka. Var det hennes son, denne borerade, högljudde landsknekt! Hon kunde ej förstå det. Hvad hade han gemensamt med den liflige, finkänslige gossen hon mindes så väl!

»En gång höll jag på att bli skjuten af en af de bofvarne. Jag red med min afdelning genom en till utseendet öfvergifven by, då en kula plötsligt kom susande från ett af de öde husen tätt förbi pannan på mig. Vi gjorde halt förstås och började undersöka husen. De voro alldeles proppfulla af den gula ohyran. Så det myllrade af dem, män,

kvinnor och ungar om hvarandra. Vapen hade de bara ett par, men de hade skjutit på oss, och därför var det att göra processen kort med dem. In i kåkarne med dem hela högen, och så tuttede vi på . . . den, som försökte undkomma knäppte vi på fläcken eller körde med bajonetten tillbaka i elden . . . snart var byn bara en askhög och hela byket lyckligt expedieradt, inte en kotte kom undan . . .»

Han berättade obesväradt och åt ifrigt utan att se upp. Fru Riehl hade, under det han talade, blifvit fruktansvärdt blek, hennes ögon vidgades af fasa, och hon ropade:

»Gode Gud . . . nej, det kan ej vara möjligt . . . min son . . . säg, att det inte är sant, det var inte du, som gjorde detta?»

Sonen såg förvånad upp.

»Nå, än se'n då. Så går det till i krig, ser du, mamma lilla. Då duger det inte att vara för blödig, om man vill komma någon vart.»

»Tyst, det vet jag väl, att krig är krig. Men män skola slåss med män och icke mörda värlösa kvinnor och barn. Hvilken uselhet! Och det är min son — min son, som gjort detta!

Och hon sprang upp från bordet och gick fram och tillbaka, vridande sina händer.

»Men betänk då, mamma, att det ju gälde så'na där gula vildar och inte tyska kvinnor och barn heller.»

Modern stannade tvärt i sin häftiga gång och såg på sonen med flammande blickar.

»Fritz störrade häpen på papperet . . .»

DEN FÖRLORADE SONEN.

För HVAR 8 DAG af *Jakob Angerman.*

Enkefru Riehl kastade en sista mönstrand blick öfver det festligt prydda middagsbordet. Duken var af finaste damast, husets dyrbara, nyputsade bordsilfver blänkte i solljuset, och trädgården hade skattats på sina vackraste röda och gula rosor, som prunkade och doftade i en väldig skål af böhmiskt glas midt på bordet. Det var endast dukadt för två personer, men anordningarnas festliga beskaffenhet och den omsorg, hvarmed den gamla damen öfvervakade det hela, sade tydligt, att det var en hög gäst, hon väntade. Fru Riehl var en kraftig, ståtlig kvinna med rak hållning, och man skulle knappt kunnat tro, att hon öfverskridit femtitalet, om icke det nästan alldeles grå håret sagt motsatsen. Hennes vanligen så trygga, bestämda väsen hade denna dag en viss fläkt af spänning och oro öfver sig, och gång på gång såg hon ut genom fönstret eller gick till grinden för att speja utåt vägen. Det lilla vänliga huset låg inbäddadt i yppig löfskog högt på en kulle med utsikt öfver den vackra dalgången, i hvars botten den lilla floden Hase flöt fram. Man kunde ett långt stycke med ögonen följa vägen, där den slingrade sig fram parallellt med floden, men intet åkdon, intet lefvande syntes så långt man kunde se. Den gamla frun återvände med en suck af otålighet till huset, och då intet mera fanns att utträtta i matsalen eller köket, slog hon sig ner på en trädgårdsstol ute på verandan med ett handarbete i skötet. Medan de vana, flitiga händerna snabbt knöto maska vid maska, och öronen voro redo att uppfånga minsta ljud, som bådade en annalkande vagn, gingo hennes tankar sin egen väg, minne efter minne dök upp ur det förflutna och långa år af hennes lif gled som skuggor förbi hennes inre syn.

Fru Riehl var enka efter en burgen ämbetsman i den närbelägna staden H., och den hon så otåligt väntade var hennes ende son Fritz, löjtnant i tyska armén, som denna dag skulle återkomma från kriget i Kina. Nu var han en lång, ståtlig ung man på 26 år, men för modern, där hon satt och tänkte på honom, fingo blott bilder och minnen från hans tidigaste barndom form och lif. Det finns väl ingen moder, som ej diktar om sin gosses framtid, när han är liten. Om han är enda barnet, blir han ensam den medelpunkt, kring hvilken hela hennes lif rör sig, och hon invärfver det finaste och bästa af sin egen personlighet i sina drömmar om hans framtid. Är modern mycket ung, bli nog ofta dessa drömmar fantastiska och naiva. Fru Riehl hade redan för längesedan lämnat de rika, men kaotiska ungdomsåren bakom sig, hennes personlighet hade redan gjutits i fasta, individuella former, hon var en mogen, tänkande kvinna, när hon fick sitt första och enda barn. Då hon satt vid sonens vagg, drömde hon därför inga barnsliga drömmar om hans kommande storhet. Hon hoppades blott att hemma fostra honom till en bra och duglig man. Hade likväl någon dröm insmugit sig i detta kloka och goda hjärta, var det drömmen om att en dag få se sin son med iver utöfva en gagnande verksamhet och oafbrutet arbeta på sin egen förädling. Hur bitter blef ej därför hennes missräkning, när fadern en dag förklarade, att sonen skulle ägna sig åt sin farfars yrke och bli officer.

Detta satte sig fru Riehl på det ifrigaste emot: sonen skulle då under större delen af året vistas borta från hemmet och ledningen af hans uppfostran ryckas ur moderns händer. Men alla hennes förespeglingar kunde ingenting utträtta mot mannens bestämda vilja, och när Fritz fyllt tolf år, sändes han därför till krigsskolan för att utbildas till militär. Där leddes undervisningen fullkomligt opersonligt, ingen hänsyn togs till lärjungarnes individualitet, blott till deras blifvande duglighet som militärer. Vid de korta besök, som Fritz gjorde i hemmet under ferierna, hann modern föga inverka på honom, och för hvarje år gled han därför allt mer och mer ifrån henne. Han hade också knappt blifvit varm i sina nya kläder; förrän han äfven började växa in i militärväsendets andliga uniform. Och när han ännu ung slutat skolan och bar utnämningen till underlöjtnant i fickan, hade han klappade och klara åsikter — regementets åsikter — om allting, d. v. s. de få saker, som han ansåg värdiga sitt intresse, rätten existerade helt enkelt icke för honom. Så dog fadern, efterlämnande en vacker förmögenhet. Fritz' garnisonsstad låg långt aflägsen från hemmet, och endast hvarje jul gjorde han ett kort besök hos modern. Denna blef nu mer och mer ensam. Sonens korta och sällsynta bref med pladder om nöjen och tjänstens småsaker kunde icke bilda något andligt samband dem emellan. Icke älskade modern sin son mindre än förr, men det var alltid gossen hon tänkte på, den vuxne var för henne en främling. Hennes planer om hans framtid voro alltså vackra minnen blott, och det enda hon numera för hans skull hade att hoppas var, att han alltid skulle bevara sin heder som människa och gentleman ofläckad.

Då boxarrörelsen i Kina utbröt, var Fritz' regemente ett af de första, som utkommenderades till dess undertryckande, och det var efter flera månaders vistelse i den oroliga östern, som han denna dag skulle återkomma till moderns hem. Under den sista tiden hade underrättelserna från honom varit sparsamma, och det var därför med en lätt förklarlig känsla af oro, som hon väntade på hans ankomst. Icke så, att hon fruktade för, att krigets strapatser gått illa åt hans kraftiga fysik, men hon hade läst tidningarnes skildringar af de europeiska trupparnas grymma framfart, och hon bäfvade för att kriget verkat demoraliserande på hennes son, och att han kanske — förfärliga tanke! — till och med tagit aktiv del i ohyggligheterna. Tyst, nu gnisslade hjul mot väggruset, fru Riehl skyndade ut på trappan, lagom för att se vagnen rulla in på gårdsplanen och hålla vid trappan. En groflemmad, solbränd officer med kraftigt, en smula groft tillyxade drag, hoppade raskt ur åkdonet och omfamnade den gamla damen.

»God dag, mamma», men så vände han sig om, när vagnen började köra ner till stallet, och röt åt kusken:

»Vänta karl, glöm inte hvad jag sagt dig, och fan ska' ta' dig, om du gör om dumheten en gång till.»

Därefter sade han i missnöjd ton till modern: »Mamma får verkligen hålla efter tjänstefolket bättre. Där tillåter sig den där gamla drummeln

»Tig, försvara dig inte! Har du då mist all heder, all blygsel? Ö, jag ser på dina ögon, du har ej sagt allt. Du har stulit . . . du har mördat . . . du har skändat . . . Och denne usling har jag burit under mitt hjärta! . . . Gack bort ifrån mig, du . . .»

En hämsk, brusten snyftning, som icke hade något mänskligt i sig, afslöt hennes vilda ord, och hon störtade ut ur salen, skakande i hela kroppen af upphetsning.

Fritz satt häpen kvar och trummade förläget med fingrarna på bordet.

»Hm må ta dessa sentimentala kvinnfolk med sina enfaldiga griller! Tusan hvad morsgumman tog i häftigt! Ja, hon har nu alltid haft så rigorösa begrepp om heder och sånt där . . . Liksom man får tänka på sånt i krig! Dumt af mig för rätten att berätta historien för henne, och så drastiskt till på köpet! Nej, man skall prata vackert och poetiskt, då gå hvilka historier som helst i dem, och de prisa en som en hjälte. Fan så tråkigt slut på midda'n det här! Nå nå, gumman kalmarer sig väl.»

Han tömde sitt vinglas i botten och steg upp från bordet.

Fru Riehl lämnade icke sitt rum på hela aftonen och Fritz fick gå och lägga sig utan att ha träffat henne.

Moderskärleken och hennes stränga, sunda begrepp om rätt och heder stredo hela natten om herraväldet inom henne. När dagen började gry, var kampen slut.

Fram på förmiddagen, då Fritz kom ned för att äta frukost, låg ett bref med moderns handstil vid hans kuvert. Han bröt det och under läsningen spred sig en svag rodnad öfver hans kinder och panna. Där stod blott: »Huset är ditt. Tjänarne torde du behålla utom kusken Johan, som

jag tar med mig. Jag reser till min syster i Mainz för att tillbringa återstoden af mitt lif där. Jag kan ej vistas under samma tak som en mördare, luften kväljer mig.»

Det var allt. Fritz stirrade häpen på papperet och blef för en gång i sitt lif bragt ur fattningen. Han kände sig obehagligt berörd. Förstod han att dessa korta, kalla rader voro en moders ängstskri öfver sin förlorade son, att de voro grafläggningen af ett modershjärta?

»Hvad nu då», utbrast han blott, »hvad är detta för nya påfund! Men hon kommer förstås tillbaka, när hon fått lugna sig . . . Tja, när jag tänker rätt på saken, är det inte så dumt heller. Det hade allt blifvit fan så tråkigt att ständigt ha gummans gudsnådeliga ansikte omkring sig. Nu kan man åtminstone få ha lite' roligt här på bondlandet . . .»

Han gick till dörren och ropade:

»Gretchen», flickan kom in, »frun har rest bort på en tid, och vi bli ensamma här. Jag hoppas vi ska komma bra öfverens eller hur?»

Och han log cyniskt, tog den rodnande flickan under hakan och såg menande på henne.

* * *

I en skakande kupé på bantåget till Mainz satt gamla fru Riehl, hopfallen och hvithårig. De sista timmarnes häftiga själsrörelser hade brutit ned hennes kraftiga gestalt, som en brusande ström hade de slagit sönder och sopat med sig hennes inres fina, sublimes mekanism. Nu var hon som ett tomt skal. Med moderskärleken hade alla andra känslor inom henne slocknat. Hon satt tyst och stilla och tänkte intet. Hon kände sig kall om pannan och var så förunderligt lugn. Det var lugnet hos den, som intet mera har att hoppas.

VÄSTERGÖTLANDS ÄLDSTA INVÅNARE.

Det är en ganska unik »grupp», som vi här presentera. Sammanlagda åldern af de fyra personerna uppgår till ej mindre än 303 år. Den som sitter är Västergötlands äldsta invånare enkan Beata Andersdotter i Erska, född den 28 mars 1803 och således just i dagarne ingången i sitt 99:de år.

Bredvid henne stå hennes »små»: sonen Anders Nilsson, 70 år, med 72-årig hustru och dottern Anna Nilsson med 63 vårar på nacken.

Som Ni själf ser, äro de alla krya och raska för sin ålder; den äldsta gumman ser jämförelsevis bäst konserverad ut. Men så har hon ock ett långt »naturenligt» lefnadslopp bakom sig, under hvilket frisk luft och motion säkerligen varit de bästa medlen att »hålla kropp och själ ihop» under årens släp.

De fyra personerna äro bosatta i Erska socken af Elfsborgs län, på norra sidan af den vackra sjön Anten, vid hvilken det minnesrika godset Gräfsnäs är beläget. Detta upptager hälften af nämnda sockens areal.

FRÅN »GAMLA STOCKHOLM».

Fotografier för HVAR 8 DAG af C. K. Thorncliff, Stockholm.

De intressantaste städer äro sådana, där gammalt och nytt i byggnadsväg trivas tillsammans och låta blicken i ett nu liksom genomflyga århundraden. Men detta gamla och detta nya skola, hvart för sig, naturligtvis vara af framstående beskaffenhet. I sådant fall bör det gamla värddas och icke i onödan få lämna rum för nya verk, som sakna minnenas helgd. Däremot är det för mycket begärtdt, att t. ex. små trähus, de må vara huru gamla och huru pittoreska som helst, skola bibehållas i en stor stad. De motsvara icke tidens kraf och må därför gärna gå all världens väg.

I Stockholm har man dock icke låtit endast allra största delen af de gamla trähusen försvinna — det var en själfklar sak — utan man har också kanske ibland väl skoningslöst låtit många gamla, verkligen vackra byggnader lämna plats för moderna stenkolosser, som icke alltid — detta var särskildt fallet, när man bygde på 1880-talet — kunna sägas utgöra en fröjd för ögat, om de också på annat sätt blifvit till glädje för sina ägare.

Emellertid finnes allt ännu åtskilligt kvar i byggnadsväg från »gamla Stockholm», och vi skola

»Vindragareämbetet» lokal.

nu göra en liten rundtur härbland. »Staden mellan broarne» förskrifver sig ju till största delen från gamla tider, och främlingen, som kommer på besök till hufvudstaden, bör icke underlåta att vandra här, på de smala, krokiga gatorna, och noga betrakta de egendomliga husen och deras ofta synnerligen vackra portar. Att, såsom det här om året var på tal, rasera hela denna stadsdel, riva så godt som

Vindragareskräets hus, Stora Hoparegränd.

Kindstugatan.

alla de gamla husen och låta nya byggnader — med hissar och elektriskt ljus, gu' bevars! — uppstå här, vore en vandalism utan like.

Vi återgifva här i bild *Vindragarnes härberge*, Stora Hoparegränd n:o 6. Det är Stockholms sista skråhärberge, ty, egendomligt nog, hålla vindragarne ännu ihop som skrå: »vindragare-laget», äga låda och reglemente samt styras af sin älderman.

Porten bär årtalet 1747, men huset är nog ett par hundra år äldre, såsom synes af trappgafveln och äfven af de inre anordningarne; det är möjligt, att härberget har någon hanseatisk byggnad att tacka för sin tillkomst — säges i »Stockholm», det stora utmärkta arbetet, hvilket utkom till utställningen 1897. Husets portstycke är försedt med vinklasar, och äfven skylten är karaktäristisk. Den är dock omålrad på en äldre. I detta härberge fingo i forna dagar skråets vandrande gesäller taga in, och här höllos skråets sammankomster. Nu har vindragare-laget sitt kontor härstädes. Det lönar mödan att taga sig upp för den smala trappan och hälsa på inne hos den väldige, hyggliche äldermannen. Man kan få se skrålådan och gamla pergamentshandlingar. Här inne i det låga rummet är man i ett slag förflyttad många århundraden tillbaka i tiden. . .

Men nu fortsätta vi vår vandring, och vi göra då en titt in på *Kindstugatan*, icke bredare än att

Drottninggatan 88, Härlmanska huset, fasaden.

man med några steg kommer från den ena sidan till den andra. Här finnas i nästan hvarje hus butiker för gamla och nya saker, och i nästan hvarje butik synas svartmuskiga afkomlingar af Abraham. Det är, kan man säga, Stockholms ghetto. Men den person, som tror, att han i de små butikerna skall finna några gamla saker af värde, några »antikviteter», missar sig högligen. För ett eller annat tiotal år sedan kunde man nog »upptäcka» något, men aldrig nu mera. Här säljas nu mest gamla kläder och för öfrigt bara skräp.

Vi förflytta oss nu till en annan del af hufvudstaden, upp till Norr, högt upp på Drottninggatan. Här ha vi i *huset n:o 88* ett minne från 1700-talet, den kände arkitekten friherre Carl Härlmans egen malmgård. (Det är, som bekant, Härlman, hvilken fullbordat Stockholms slott; men någon stor byggkonstnär var han nog aldrig, fastän han bedref en omfattande verksamhet.) Innanför det gamla huset är en mycket stor — trädgård! Ja, en väldig trädgård i lägervall här midt i Stockholm. Men huru är detta möjligt? frågar ni. — Huru är det möjligt, att så betydande tomter icke tagits i anspråk, då det på de senare årtiondena bygts så mycket i hufvudstaden? Förklaringen är den, att egendomen

Drottninggatan 88, Härlmanska huset, Malmgården.

tillhört två gamla ungar, bröderna Enander, hvaraf den siste dog för ett par månader sedan. Mycket rika, förde de i det äldriga huset ett lugnt lif och ville icke, att något skulle rubbas. Deras rikedom har nu förnämligast gått till välgörande ändamål, och det dröjer väl icke så länge, innan Härlemanska huset är endast ett minne.

Vi förflytta oss ännu längre upp på Norr; i hörnet af Drottninggatan och Kungstensgatan, i de gamla uthusbyggnaderna, tillhörande det s. k. Spökslottet, n:o 110 Drottninggatan — huset tillhör L. J. Hiertas arvingar — finnes ett anspråklöst kafé, som nämnes »Petissan». Vi gå dit in för att förfriska oss med en kopp kaffe — och vi befinna oss då midt ibland åtskilliga unga herrar, hvilka stoja och skämta. Det är ställets stamkunder, elever från den midt emot kafét

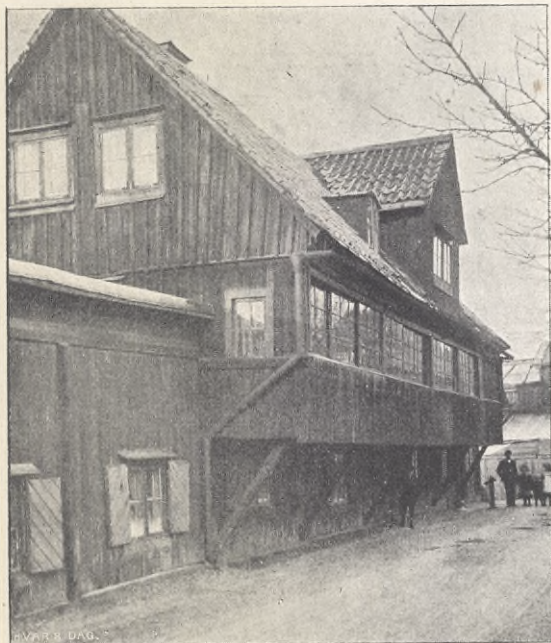
Nybergs gränd.

gatan en i forna dagar ofantligt obehaglig trafikled, som då hette Nybergs gränd, men nu, sedan verkliga storstadshus byggts här, heter Nybergs gata. August Blanche har förlagt scenen till någon af sina verklighetsbilder till ett af de ruskiga trähusen, hvaraf ännu flere stå kvar, sida vid sida med höga stenkollosser, för hvilka stora sprängningar företagits, under det att de gamla kåkarne fortfarande äro upplugna på berget. Men snart, mycket snart komma dessa trähus med allt sitt elände förvisso att försvinna.

Och nu begifva vi oss till Djurgården. Vägen är icke heller lång dit från Nybergsgatan. Vi följa Djurgårdsspårvagnen till dess ändpunkt, och i nästa ögonblick stå vi inne i den gamla Djurgårdsstaden, vid dess, snart sagdt, enda intressanta minne, *Gröna Lund*, »hvilket gifver ett begrepp om den gamla Djurgårdsarkitekturen», såsom det heter i en beskrifning, och nog är ett typiskt äldre stockholmskt trähus. Det var här, som Bellman skall ha sjungit — som Schröderheim och Bodin, ja som själfve Gustaf III skall ha varit ett par gånger för att deltaga i det glada folklivet, det som nu å Djurgården är mera bråkigt än gladt...

Gråt, fader Berg, och spela —
Din pipa sorgligt stäm,
Och röret kläm!

Ja, icke blir man nu för tiden munter på »Gröna Lund», knappast ens på det Tivoli, som ligger i närheten och äfven kallas med detta namn.

Amatörfoto.

Gröna Lund.

belägna Tekniska högskolan. Generation efter generation, har man på fristunderna kvistat hit från »Teknis», och ännu är man »Petissan» trogen — fastän det väl kan hända, att man ibland går på det närbelägna S. H. T.

Ater byta vi stadsdel, och nu befinna vi oss på Östermalm, det eleganta Östermalm. Men också här finnas ännu några gamla trähus, somliga rätt snygga, men andra förskräckligt ruskiga. Bakom Olympia Cirkus går från Kommendörsgatan till Linné

»Petissan».

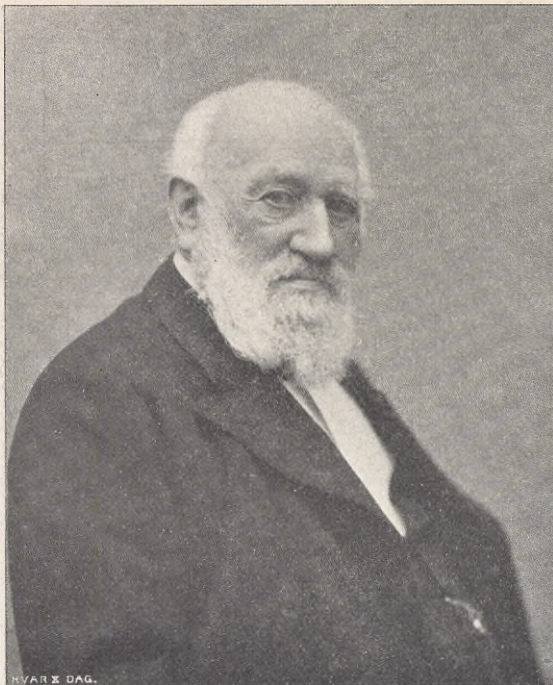

Foto. Jonason, Göteborg.

Professor GESKEL SALOMAN.

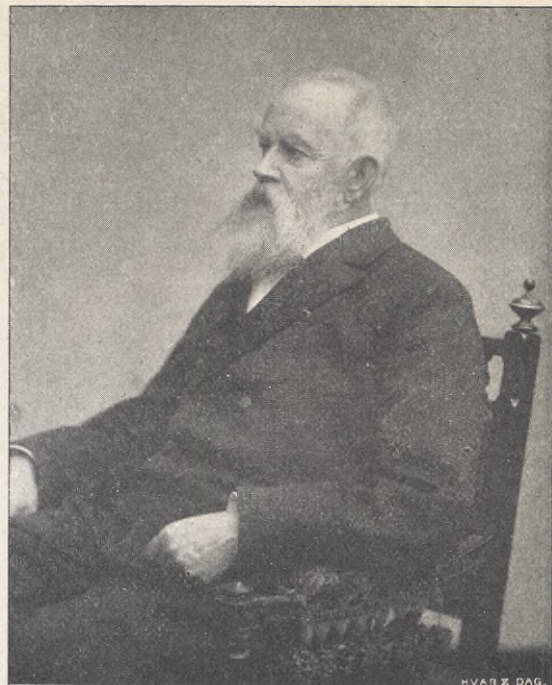

Foto. Nyblin, Helsingfors.

Friherre OLOF HERMELIN.

Nu den 1 april fyller vår framstående och vidt kände målare professor *Geskel Saloman* 80 år. En hög ålder, kan man tycka, men man tänker det icke, när man ser professor Saloman i sitt arbete, på ateliern eller i K. biblioteket, där han för nästan hvar dag är försjunken i bokliga studier, eller ser honom helt raskt röra sig ute.

Geskel Saloman är född i Tönder (Schleswig). Han blef 1834 elev vid konstakademien i Köpenhamn, hvarjämte han studerade för Lund och Eckersberg. Hösten 1850 kom han tillfälligtvis till Göteborg, där han emellertid sedermera, då han fick en mängd beställningar, blef bofast. Han var 1854 i Paris och målade hos Couture samt vistades 1860—61 i Algeriet. Följande år grundlade han i Göteborg en tecknings- och målningsskola samt organiserade museets ritkola, som han förestod till 1871. S. flyttade då till Stockholm, blef 1874 vice professor vid Konstakademien, hvaraf han sedan 1868 varit ledamot, och erhöll 1876 det k. porträttmålarearvodet med undervisningsskyldighet.

Bland professor Salomans många verk märkas »Ett parti l'hombre» (1845), »Väfvetska i bohusslänska skärgården» (1857, mention på »salongen» i Paris), »Utvandraren» (1858), »Hönsoffringen i Alger» (1866), »Meditation» (1871), »Segrarnes hemkomst» (1882, som inköptes af enskilda personer och som-silfverbröllopsgåfva öfverlämnades till konung Oscar II), »Gustaf Vasa i Västerås 1521» (1885), många porträtt, af *T. Müller* och grefve *Sponneck* (1849), *G. Lagerbielke* (1877), *B. von Platen*, *Edv. Bergh*, *S. Lagerberg*, *dr J. Levertin*, o. s. v.

Geskel Saloman är besläktad med de danske genremålarna, särskildt med Exner och Dorph, säges det i Nordensvans »Svensk konst». »Han har rätt mycket af deras sympatiska blick, deras vänliga mildhet i iakttagelsen, deras dämpade, veka färg, som undviker alla hårda motsättningar, alla starka effekter». Han har något omedelbart i känslan och förmågan att låta stämningen tala genom

färgen. Hans kompositioner äro alltid genomtänkta, harmoniska. Atskilliga af hans porträtt utmärka sig för mycken karaktäristik.

Professor Saloman har gjort grundliga konstarkeologiska studier. Han har särskildt sysselsatt sig med statyernas staty, Venus från Milo, det underbart sköna konstverket. Härom har han utgivit flere verk, vittnande om ovanlig lärdom och skarpsinnighet. Ännu år 1895 utgaf han ett arbete, »Die restauration der Venus von Milo», och han håller ännu i dag föredrag.

Professor S. har icke endast stor talang, mycken lärdom, en makalös flit — han har också en sällsynt fin karaktär. Han är en gentleman i hvarje tum. Må han ännu länge ha krafter att verka i sin konst!

* * *

En annan af våra äldre målare, friherre *Olof Hermelin*, har f. n. en större utställning i Konsthuset i Stockholm. Friherre H. är född den 8 febr. 1827. Han gick i sin ungdom i Konstakademiens principskola, men har hufvudsakligen själf utbildat sig. 1871 blef han agré af Konstakademien. Nordensvan säger, att Hermelin »fastän gammal, har förstått att i sin konst vara ung med de unge. Han har förblifvit ojämn, och elegans eller raffinemang är ej hans starka sida, men det är i hans svenska friluftsmotiv något utsökt friskt, något vinnande uppriktigt och äkta i anslaget, som långt ifrån alltid träffas hos de mera skolade af hans yrkesbröder».

Något friskt, något sannt och något mycket vinnande — det intrycket göra friherre Hermelins senast utställda målningar. De äro svenska. Det är Sveriges natur, som här träder en till mötes utan alla konstlade omskrifningar, och man känner sig varm om hjärtat. Frih. H. har, som bekant, äfven idkat litterära och antikvariska studier. Sångspelet »Peder Rank och hans fästmö» (1870) var en gång helt populärt.

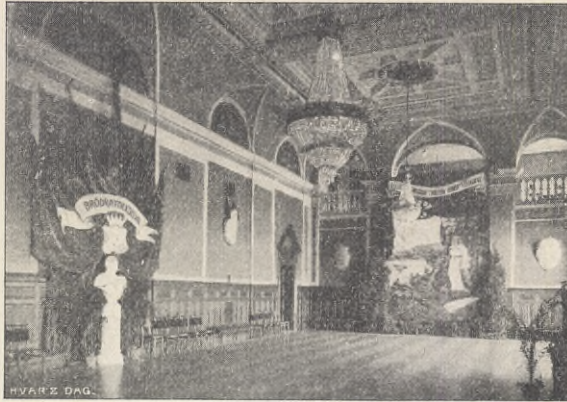
SKARPSKYTTEJUBILÉET I ESKILSTUNA.

Fotografi för HVAR 8 DAG af And. Brattström, Eskilstuna.

E. A. BERG.

Öfverbefälhafvaren för Eskilstuna och Carl Gustafs stads frivilliga skarpskytteförening, fabriksidkare. Hr Berg, en af stadens mest framstående industriidkare samt stadens brandchef, har under bortåt ett 30-tal år med stor nit deltagit i Skarpskytterörelsen. Själf är hr B. en skicklig skytt och har eröfrat flere medaljer. Han bär kårens nya uniform och på bröstet föreningens medalj för 25-årigt ledamotskap.

STADSHUSETS FESTIVITETSSALONG, DEKORERAD FÖR SKYTTEFÄSTEN.

idéns utveckling. Hr L. är en skicklig skytt och innehafvare af arméns skyttemedalj. Den uniform hr L. bär är skarpskytteföreningens gamla, nu i dagarna omärande.

E. A. LINDHOLM.

Kompanichefen i föreningen, fattigvårdsföreståndare. Hr L. är sergent i armén och har inlagt stora förtjänster om skytte-

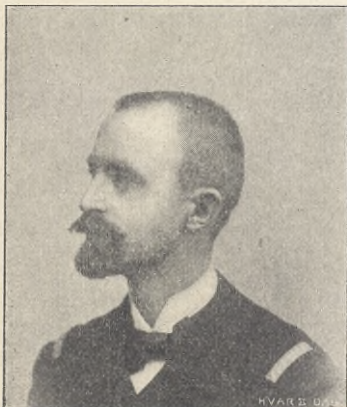
Den 10 mars firades i Eskilstuna ett jubileum, som just nu är af ett speciellt intresse: Eskilstuna skarpskytteförening, Sveriges äldsta arbetande skarpskyttekår, hade då sin 40-årsdag. Den är nämligen den enda i Sverige som varit i oafbruten verksamhet i fyra decennier och intager sålunda hedersrummet i skarpskytterörelsens historia. Vid festen närvaro bl. a. landshöfding Filip Boström, hvars politiska programtal vid tillfället lätit mycket tala om sig, samt general Rudbeck som vice ordförande i skytteföreningarnes styrelse. Diplom för 40-årig tjänstgöring utdelades härvid till tre veteraner, hvilka torde vara rikets äldsta skarpskyttar: kom-

panichefen fabriksarb. Gust. Hedberg, snickaremästare A. V. Blomstedt och manufakturisten F. V. Möller. Utom dessa aktiva skyttar närvaro af »1861 års män» föreningens stiftare rektor Axel Karlsson, fabriksör Alfr. Norrman och f. destillatorn A. Bohm.

Skyttejubiléet i den stad, där man just smider det svenska stål som biter, var en fäst som länge skall lefva i deltagarnes minne. Den är äfven af allvarlig innebörd i denna tid, då fosterlandets säkerhet kräfver att nytt lif ingjutes i den frivilliga skytteorganisationen.

DEN DANSKE GRÖNLANDSFORSKAREN AMDRUP

och dr. N. Hartz, ha nyligen besökt Stockholm och i närvaro af konungen och kronprinsen hållit föredrag å

Löjtnant Amdrup.

Antropologiska sällskapet. Löjtnant Amdrup höll äfven ett senare föredrag på anmodan af den lifaktiga Nordiska föreningen.

De danska Grönlandsexpeditionerna egde rum 1898 och 1899, hvarjämte löjtnant Amdrup ledde expeditionen med det från

Sverige inköpta Antarctic år 1900 till Grönlands östkust. Få expeditioner under de senaste 25 åren ha uträttat mera för kännedomen om de arktiska landområdenas begränsning. Med fyra följeslagare uppehöll sig löjtnant Amdrup ett helt år 1898—99 vid eskimåkolonien Angmagsalik och företog derifrån båt- och slädturer mot norr för att utlägga depoter och lära känna terrängen. Hufvudexpeditionen skedde med Antarctic, som inträngde till kusten inom det tillgängliga området norr om undersökningsfältet. Löjtnant Amdrup och tre andra landsattes derefter i midten af juli på den sydligaste punkt, som kunnat nås, och tillryggalade sedermera på sex veckor de 500 km., som skilde dem från Angmagsalik. Vägen var fullkomligt obebodd och okänd.

Vi meddela här en bild af den kække danske upptäcktsresanden.

VIOLINVIRTUOSEN PETSCHNIKOFF,

den världsberömda artisten, som en gång förut besökt Stockholm, gaf den 20 mars konsert därstädes, för en visserligen icke allt för talrik, men synnerligen hänförd publik. En kritiker säger om honom, att »klarheten och värmen i spel och upp-

HVAR 8 DAG.
Foto. Thorneliff, Sthlm.

ARTISTPARET PETSCHNIKOFF.

fattning, det stilfulla föredraget, den öfverlägsna säkerheten, den plastiska gestaltningen och fulltonigheten i det flerstämmiga spelet, den rytmiska precisionen och tonens sälsynta skönhet tyckas hårdt när öfverträffliga».

Fru Petschnikoff visade sig på denna konsert som en betydande violinist, äfven hon med högt utvecklade teknik.

Den bild vi här återgifva af det utmärkta konstnärsparet togs efter älskvärdt tillmötesgående särskildt för HVAR 8 DAG, vid ankomsten till Grand Hôtel, där hr och fru P. bodde under sin vistelse i Stockholm.

BRATWURSTGLÖCKLEIN I NÜRNBERG.

ETT 500-ÅRS JUBILEUM.

Korrespondens till HVAR 8 DAG.

Korklockan i Nürnberg! Hvad är det för något märkvärdigt? frågar nog många. Jo, det är en af de många märkvärdigheterna i detta härliga Nürnberg, staden, som själf är ett stort museum med sina väl bibehållna murar och torn och

vallgravar, medeltidsbyggnader, konstskatter, gamla minnen hvarthän man än kommer. »Bratwurstglöcklein» är en liten byggnad, som, såsom bilden visar, är uppförd intill en kyrka, den berömda Sebalduskyrkan, en af Tysklands vackraste tempel, romanisk stil. Obetydlig, oansenlig ser den lilla byggnaden i våra dagar ut och oansenlig har den alltid varit i jämförelse med det ståtliga templet. Men huset har spelat en stor roll i Nürnbergs minnesrika historia och hör ännu till stadens största sevärdheter. Här i detta lilla hus, som fortfarande liksom i århundraden förser den törstige och hungrige med bier och bräckkorf, hade i forna dagar en Albrecht Dürer, en Hans Sachs, en Veit Stoss och Peter Vischer sitt högkvarter. Inne i den tränga stugan, där bänkar och bord och skåp och för öfrigt all inredning ännu är den samma som på Dürers tid, finnas hundratals minnen — teckningar, gravyrer, järn- och koppararbeten — från dessa dagar, då de nu världsberömda männen verkade i Nürnberg. Utanför hänger klockan, på hvilken husets värd för Nürnbergborna tillkännagaf då den sköna korfvän fanns att få i hans kök och att seidlarna stodo tillreds för borgarna. Äfven minnen från nyare tider finnas inne, det lilla husets ölstuga, till hvilken inträdet går genom köket och genom gamla slöta halfdörrar med järnbeslag af gamla Nürnbergmästare. Där ser man på väggarna i ramar egenhändiga anteckningar af kronprinsen af Sverige och Norge, kronprinsessan Victoria, kejsar Wilhelm, Carmen Sylva, drottningen af Rumänien m. fl. anteckningar, i hvilka uttalas förtjusning öfver besöket i ölstugan. Carmen Sylva har till och med besökt denna två gånger och skrivit en vacker dikt till »Bratwurstglöckleins» ära. Ingen af de tusentals resande, som ärligen njuta af det härliga Nürnberg, försumma att dricka en seidel öl och äta en af Korflockhusets präktiga korfvar.

I dessa dagar frar detta minnesvärda hus 500-årsdagen af sin tillkomst. Det är då icke för mycket att det får en plats i Hvar 8 Dags bildergalleri.

Redan det torde väl vara enastående, att man bygger ett dylikt litet hus intill en kyrka af så monumentalt utseende som Sebalduskyrkan och att detta hus är ett *värds*hus. Och dock. Det berättas att de vördige patres fordom, sedan de i kyrkan dundrat mot världens ondska, mot fylleri och annat, blott gingo några steg och stego in öfver Bratwurstglöckleins tröskel, där de i endräkt och gamman njöto af lifvet vid Dürers stambord.

I samband härmed lämnas också några ord om Nürnberg, som ju har sitt speciella historiska intresse för Sverige, samtidigt som staden har internationellt intresse såsom en af de få städer hvilka ännu i dag helt igenom — med undantag för människorna, deras seder och bruk — äro medeltidsstäder. När man vandrar genom Nürnbergs gator och gränder, beundrar de gaula, väl bibehållna, vackra byggnaderna, de rikt utsirade patricierhusen, de sköna kyrkorna, de monumentala brunnarna, grafvarne, tornen, skytteskärmarne etc. tror man sig ovillkorligen försatt århundraden tillbaka i tiden. Kommer man så ett stycke upp i staden på höjden, möter Gustaf Adolfs porträtt från en husvägg, och så får man veta att i detta ännu ståtliga hus bodde den svenske kungen under sin Nürnbergsvistelse. Längre borta, i ett af borgens torn, står ett stort, gammalt porträtt af Gustaf Adolf, och en mängd andra minnen från »svensktiden» — som tyskarne fortfarande säga — påträffas. På gården till det högt uppe på en granitklippa uppförda gamla slottet står en lind som är 600 år gammal och som först 1870 upphörde grönska. Murgroena bekläder stammen. Här finnes också den bekanta Nürnbergerbrunnen, som till ett par hundra alnars djup är i forna dagar af fångar uthackad i klippan och som sedan fortsätter såsom hemliga gångar inåt staden. Dürers hus står ännu som i forna dagar, likaså Hans Sachs hus. Och möjligen kan man i Nürnberg äfven taga reda på den beryktade »Nürnberger-tratten.»

Efter ett ill. brefkort.

CARL LARSSON I FLYTTNING.

Fotografi för HVAR 8 DAG af C. K. Thorncliff, Stockholm.

CARL LARSSON MED FAMILJ, på ateliern »midt i flyttning».

Allas vän Carl Larsson, den utmärkte målaren, hvilken, efter att ha varit bosatt i Göteborg, flyttade till Stockholm och nu i åtskilliga år varit stadig där, har helt hastigt och lustigt låtit packa in hela sitt trefliga bohag i bostaden och de båda ateliererna vid St. Glasbruksgatan på Söder — och flyttar till Dalarne!

Han har där, som bekant, en liten ägendom, Sundborn, och att han där har det förträffligt anordnad kan man se af aquarellserien »Ett hem», som i original finnes å Nationalmuseum, men i många tusen lyckade afbildningar spridd land och rike omkring. »Ett hem» visar, huru originellt och trefligt allt är på Sundborn och huru väl Larssonska familjen trivdes der! Carl Larssons familj är för resten stor. Hans snälla hustru Karin, hans goda ängel, som hon nyligen kallades i ett tal vid den stora afskedsfesten å Grand Hôtel för de bortfarande, har skänkt honom sju barn. Och på

Sundborn bo också Carl Larssons gamle far och mor, så att det icke kommer att bli folktomt där.

Den glade målaren säger själf, att han gör ett »bondförsök», när han nu skall bosätta sig i Dalarne. Kanske lyckas det, kanske icke. Vägen till Stockholm är under alla omständigheter icke vidare lång. Och nog kommer Carl Larsson att litet emellanåt visa sig å Stockholms gator. Det har han förberedt sina vänner på, så att de icke må tro, att de lyckas bli af med honom på allvar.

Tidigt på söndags förmiddagen den 17 d:s hade Carl Larsson med barn och blomma vänligheten att »sitta» för HVAR 8 DAG'S fotograf. De sutto i en af ateliererna, midt i flyttningen. Här ser man nu Larssonska familjen, hvilkas medlemmar så många gånger på ett så behagligt sätt i färg afbildats af familjeöfverhufvudet. En lycklig familj — det påstår Carl Larsson själf, och vi tro honom så gärna.

»SJOBJÖRNAR.»

AF W. W. Jacobs. Öfvers. för HVAR 8 DAG.

IV. DEN GRÅ PAPEGOJAN.

(Forts. och slut från n:o 26)

Mrs Gannett sökte lugna sin upprörda väninna så mycket hon kunde, satte henne i en stol och tog af henne hatten, men när hon såg att Mrs Cluffins ej kunde fullständigt återhämta sig så länge papegojan var i rummet, bar hon ut den undergörande fågeln. — — —

När de kommit ner till dockan och gått ombord på »Curlew» hade Mrs Cluffins fullständigt återfått fattningen. Hon gnodde omkring på ångaren och gjorde en mängd frågor, hvilka mera smakade nyfikenhet än verklig vetgirighet, och hon gjorde sig intet besvär att dölja sin åsikt om dem som icke kunde gifva henne tillfredsställande svar.

»Jag skall tänka på dig för hvarje dag, Jem», sade Mrs Gannett ömt.

»Jag skall tänka på dig hvar minut», sade maskinisten förebrående.

Han suckade sakta och stirrade nästan skandaliserad på Mrs Cluffins, som satt i gång en förtviflad flirt med en af hans underlydande.

»Hon är mycket sorglös», sade hans hustru som följt riktningen af hans blick.

»Det är hon», svarade Mr Gannett kärft, när den intet anande Mrs Cluffins fällde ihop sin parasoll och lekfullt slog till sin interlokutör med skaffet. »Hon tyckes stå på mycket god fot med Jenkins och bara skrattar och går på. Ända förmodar jag, att hon aldrig sett honom förr.»

»Stackars små», sade Mrs Cluffins högtidligt när hon kom upp till de nygifva. »Var inte ledsen ni, Mr Gannett, jag skall se efter henne och hålla min skyddande hand öfver henne.»

»Ni är mycket vänlig», sade maskinisten dröjande.

»Vi ska' ha så trefligt», sade Mrs Cluffins. »Jag önskar ofta att min man vore sjöman. En sjömanshustru har verkligen mer frihet, eller hur?»

»Mera hvad?» sporde den förbluffade Gannett.

»Mera frihet», sade Mrs Cluffins allvarsamt.

»Jag afundas alltid sjömanshustrur. De kunna göra hvad de vilja. Ingen man går och vakar på dem i nio, tio månader under året.»

Innan den olycklige maskinisten kunde forma sina harmsna tankar till ord, kom det ett anmaningsrop från landgången och efter ett hastigt farväl skyndade de båda fruntimren i land. Signalklockan ljöd från kommandobryggan och »Curlew» lade så sakta ut från kajen samt styrde mot svängbron, som långsamt öppnades för ångaren.

De två damerna skyndade sig ut på brohufvudet och sågo ångaren bolma i väg ned för floden tills den vid en krökning försvann ur sikte. Därpå återvände Mrs Gannett långsamt till sitt ensamma hem, med en känsla att ha förlorat någonting — något som hennes väninna försäkrade endast berodde på att hon behöfde en kopp té.

Under den gräsänkeperiod som följde utgjorde Mrs Cluffins visiter nästan den enda omväxlingen i den unga fruns enformiga tillvaro. Som sällskap var papegojan alldeles oduglig, ty dess språk var så ohjälpligt fult, att den fick tillbringa det mesta af sin tid i ett ensamt rum med en duk öfver buren, undrande när dagarne skulle börja att blifva längre. Mrs Cluffins föreslog att sälja djuret, men hennes väninna tillbakavisade detta förslag med fasa och vägrade att göra sig af med det till hvarje

pris, icke ens till krogvärdin vid hörnet som hade hört talas om fågelns mäterliga behandling af språket och var mycket lifvad för att köpa den.

»Jag undrar just hvad det där fina kråket skall få att tala om för er man», sade Mrs Cluffins när de sutto tillsammans en dag omkring tre månader efter sedan »Curlew» afgått.

»Jag skulle hoppas att han glömt de där dumheter», sade Mrs Gannett och rodnade, »han talar aldrig om det i sina bref.»

»Sälj den», sade Mrs Cluffins i befallande ton. »Den är er till ingen nytta och Hobson vill ju betala nästan hvad som helst för den.»

Mrs Gannett ruskade på hufvudet. »Min man skulle icke stanna i huset, om jag gjorde det», genmälde hon med en rysning.

»Åh jo, det skulle han visst», sade Mrs Cluffins, »gör ni bara som jag säger. Jag bad Cluffins säga till Hobson att han kunde få den för fem pund.»

»Men han får inte», sade hennes väninna högst oroad.

»Låt mig bara taga hand om er», sade Mrs Cluffins och slog ut med sina två små händer, »jag lofvar er att allt skall gå bra.»

Hon lade armen om sin väninnas lif och ledde henne fram till fönstret, allt under det hon talade allvarsamt. Efter fem minuter började Mrs Gannett på att vackla, efter tio hade hon gifvit vika och efter femton var den energiska Mrs Cluffins på väg till Hobson, i sitt upprörda tillstånd svängande buren så häftigt att papegojan hade all möda hålla sig kvar på sin pinne med näbb och klor. Mrs Gannett åsåg affärden från sitt fönster och med ett märkvärdigt uttryck i ansiktet satte hon sig ned för att fundera ut anfalls- och försvarspunkter i den förestående konflikten.

En vecka därefter stannade en droska utanför dörren, maskinisten flög upp för trappan med tre steg i sänder, släppte paketerna han haft i famnen på golvet och gaf sin hustru en omfamning, som skulle hafva gjort heder åt en björn. Mrs Gannett besvarade omfamningen mindre kraftigt, hvar till bristande muskelstyrka ej var enda orsaken.

»Åh, det är skönt att vara hemma igen», sade Gannett, i det han sjönk ned i en länstol och drog sin hustru till sig på knät. »Och hur har du haft det? Ensamt?»

»Jag blef van vid det», sade Mrs Gannett sakta.

Maskinisten hostade. »Du hade papegojan», anmärkte han.

»Ja, jag hade den förtrollade papegojan», sade Mrs Gannett.

»Huru mån den?» frågade hennes man och såg sig omkring. »Hvar är den?»

»En del af den står på kaminfrisen», sade Mrs Gannett och försökte tala lugnt, »en del af den är i en hattask däruppe, en del af den är i min ficka, här är resten.»

Hon letade i sin ficka och lade i hans hand en billig fällknif med två blad.

»På kaminfrisen!» upprepade maskinisten och stirrade på knifven, »i en hattask!»

»De där blå vaserna», förklarade hans hustru. Mr Gannett förde handen till hufvudet. Om

han hört rätt, så hade en papegoja förvandlats till ett par vaser, en hatt och en knif. En förtrollad fågel borttrollad!

»Jag sålde den», sade Mrs Gannett plötsligt.

Maskinistens knä styfnade till på ett ogästvänligt sätt och hans arm släppte taget om hustruns lif. Hon steg lugnt upp och tog plats på en stol midt emot.

»Sålt den!» sade Gannett med fasansfullt tonfall. »Sålt min papegoja!»

»Jag tyckte icke om den, Jem», sade hans hustru. »Jag ville inte ha den der fågeln att vakta på mig men däremot ville jag ha vaserna och hatten och den lilla presenten åt dig.»

Mr Gannett slungade den lilla presenten till andra ändan af rummet.

»Du förstår det kunde ju ha hänt att den inte talat sanning, Jem», fortsatte Mrs Gannett. »Den kunde ha berättat alla slags lögner om mig och ställt till en oändlig mängd obehag.»

»Den kunde inte ljuga», skrek maskinisten häftigt, i det han reste sig från sin stol och började gå fram och tillbaka i rummet. »Det är ditt skuldmedvetna samvete, som har gjort dig rädd. Hur vågade du sälja min papegoja?»

»För den talade inte sanning, Jem», sade hans hustru, som blifvit en smula blek.

»Om du talade hälften så mycket sanning som den, vore det bra», replikerade maskinisten brutalt. »Du, du falska kvinna!»

Mrs Gannett trefvade i sin ficka igen och drog upp en liten näsduk, som hon på ett delikat sätt förde till ögonen. »Jag gjorde mig af med den för din skull», stammade hon. »Den brukade berätta sådana osanningar om dig. Jag kunde inte stå ut att höra på det.»

»Om mig!» sade Mr Gannett och sjönk ned på sin plats, med en mycket naturlig förvåningstirrande på sin hustru. »Tala om lögner om mig! Nonsens! Hur skulle den det kunna?»

»Jag förmodar den kunde tala om dig lika så väl som om mig?» sade Mrs Gannett. »Det var mera trolleri i den fågeln än du visste, Jem. Den brukade säga förfärliga saker om dig. Jag kunde inte stå ut med det.»

»Tror du att du talar till ett barn eller en däre?» frågade maskinisten.

Mrs Gannett skakade på hufvudet. Hon höll fortfarande näsduken för ögonen, men lät en del af den falla ned öfver munnen.

»Jag skulle verkligen vilja höra några af de historier som den berättat om mig — om du kan minnas dem», sade maskinisten med bitter sarkasm.

»Den första lögnen», sade Mrs Gannett med svag men stadig röst, »kom vid den tid då du låg i Genua. Papegojan sade att du var i något utvårdshus med musik uppe i ena ändan af staden.»

Ett fuktigt öga blickade sakta fram bakom näsduken och fick se maskinisten plötsligt rycka till.

»Jag förmodar att där inte ens finns något sådant ställe», fortsatte hon.

»Jag — jag tror, tror — att det finns», sade hennes man vårdslöst, »jag har hört — våra gossar tala om det.»

»Men du har väl aldrig varit där?» sade hans hustru ängsligt.

»Aldrig!» sade maskinisten med alldeles särskild häftighet.

»Den otäcka fågeln sade att du blef rusig där», fortsatte Mrs Gannett högtidligt, »att du slog sönder ett litet marmorbord och klädde upp två ky-

pare, och hade det inte varit för kaptenen på Pursuit, som var där och fick dig därifrån; så hade du blifvit arrsterad. Var det inte en elak fågel?»

»Förfärligt!» sade maskinisten doft.

»Jag förmodar att det aldrig funnits något fartyg med namnet Pursuit», menade Mrs Gannett.

»Det låter då inte som ett fartygsnamn», mumlade Mr Gannett.

»Nåväl, några dagar därefter talade den om att Curlew» var i Neapel.»

»Jag gick inte i land på hela tiden vi lågo i Neapel», skyndade maskinisten att anmärka.

»Det påstod papegojan att du gjorde», sade Mrs Gannett.

»Jag förmodar att du tror din egen laggifte man mera än den fördömda fågeln», skrek Gannett och rusade upp.

Mr Gannett tog så upp en pipa ur fickan och började med en liten knif mycket noga och uppmärksamt gräfvä ut en »länsman» ur hufvudet, hvarpå han blåste af alla krafter genom munstycket.

»Det var en flicka som hade ett fruktstånd just vid hamnen», sade Mrs Gannett, »och en kväll köpte du för tre pence fikon af henne och lade armen kring hennes lif och försökte kyssa henne och hennes fästman, som stod bredvid, försökte sticka ned dig. Papegojan sade att du var så förskräckt, att du hoppade i sjön och var nära att drunkna.»

Mr Gannett, som under tiden varit upptagen med att stoppa sin pipa, tände den långsamt och omsorgsfullt, hvarpå han mycket gravitetiskt steg upp och lade tändsticken i spisen.

»Den brukade göra mig så förskräckt med sina historier att jag knappast visste hvad jag skulle taga mig till», fortsatte Mrs Gannett. »När du var i Suez —

Maskinisten gjorde en strängt afvärande gest med handen.

»Det är nog», sade han.

»Jag är glad att slippa tala om hvad den berättade mig från Suez», sade hans hustru. »Jag bara trodde att du ville höra det —

»Inte alls», sade maskinisten och blossade på pipan. »Inte alls.»

»Men du förstår, hvarför jag gjorde mig af med fågeln, inte sant?» sade Mrs Gannett. »Om den talat om osanningar om mig, skulle du ha trott på dem, eller hur?»

Mr Gannett tog pipan ur mun och sin hustru i famnen. »Nej, mitt kära barn, inte mer än du tror allt det där om mig.»

»Och gjorde jag inte rätt i att sälja den, Jem?»

»Fullkomligt rätt», sade Mr Gannett och inlade stor hjärtlighet i sitt svar. »Det bästa du kunde göra med den.»

»Du har inte hört det värsta än», sade Mrs Gannett, »när du var i Suez —

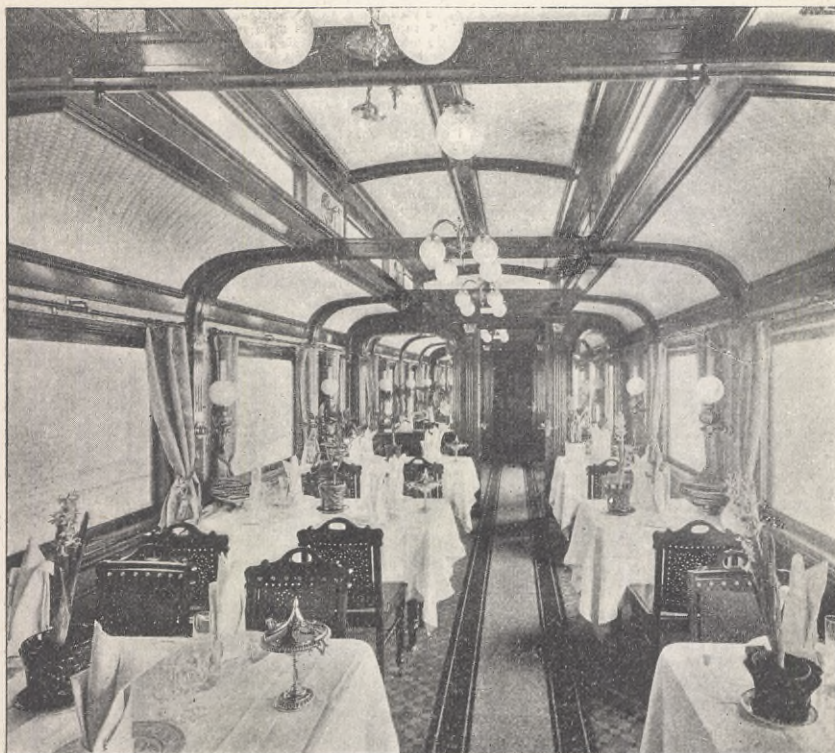
Mr Gannett önskade Suez åt ett mycket aflägsset ställe och i det han slog näfven i bordet förbjöd han sin hustru att nämna ordet Suez utan i stället laga till kvällsmaten.

Först när han hörde sin hustru styra nere i köket, lämnade det stränga uttrycket hans ansikte, men i stället öfverfors detta af en ängslig min och han gick fram och tillbaka i rummet för att söka få ljus i saken. Det kom snart.

»Huitt, Jenkins!» hvisslade han. »Jenkins och Mrs Cluffins — och jag som ämnade tala om för Cluffins att den slyngeln skref hem till hans hustru. Jag är nu säker på att han kan brevet utantill.»

UPSALA—GEFLEBANANS NYA RESTAURATIONSVAGN.

Fotografier för HVAR 8 DAG.

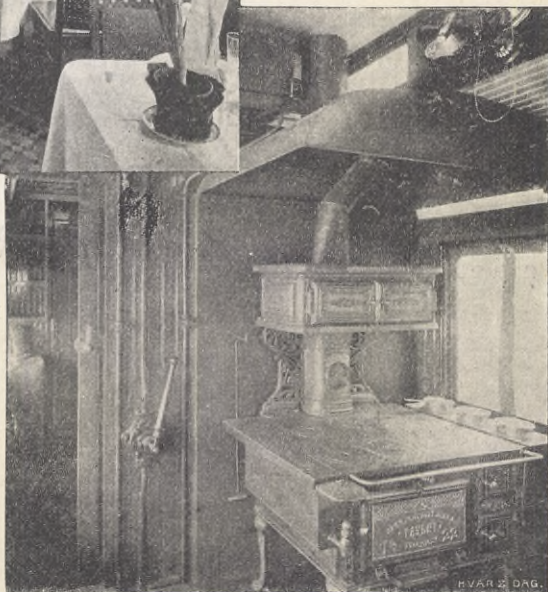
MATSALEN MED KAFÉ I FONDEN.

Upsala—Gefle järnväg har, som bekant, för längesedan föregått staten med godt exempel i fråga om den moderna bekvämlighet som kallas restaurationsvagn. Nu senast har i och för sommarens utställningståg till och från Gefle detta järnvägsbolag låtit bygga en präktig restaurationsvagn, som just i dagarna levererats från Södertetje verkstäder, och hvaraf vi här äro i tillfälle visa ett par interiörer.

Vagnen, säkert den i sitt slag största i vårt land, mäter 21½ meter incl. buffertarne och är utstyrd med all den komfort och solida elegans man kan önska. Först stiga vi in i ett efter förhållandena rymligt kapprum, hvarifrån man kommer in i det fyra meter långa, ljusa och trefliga kaféet med 4½ m. breda fönster, gardiner af räsidan och elektrisk belysning. Matsalen håller 6 m. i längd

och är för öfrigt utstyrd i samma stil som kaféet.

Det är emellertid främst genom köksafdelningen — vagnens viktigaste parti — som denna waggon utmärker sig framför sina föregångare. Här har man gjort sig tillgodo hvarje vrå af utrymmet så att personalen har så mycket »svängrum» den gärna kan önska. Det hela är ett formligt mönsterkök: präktig Bolindersspis med rymliga stekugnar, särskild diskrum, skap och skafferi-er, isskåp och vattenledningar — den mest moderna kökspersonal skulle inte kunna tänka sig något mera idealiskt! Häriifrån skola och under sommaren många läckerbitar vederkvicka utställningsresandena!

KÖKET.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

TH. LUNDQUIST.

AUG. LARSSON.

C. M. CARLSSON.

J. C. LEMCHEN.

C. J. LUNDSTRÖM.

EN SYNNERLIGEN VACKER UTMÄRKELSE har tilldelats f. d. verkst. direktören vid Riksbankens afdelningskontor i Malmö f. d. bankkommissarien *August Theodor Lundquist*. Dir. L. som nitiskt verkat i riksbankens tjänst från 1839 till dec. 1900, har hedrats med guldmedalj i 12:e storleken med inskrift "För nit och redlighet i rikets tjänst." Delta är den högsta utmärkelse som kan tillerkännas en i riksbanken anställd person, såvida han ej tillhör styrelsen i Stockholm.

JUBILÉER. Den 15 mars kunde befälhavaren å Malmö nya ångbåtsaktiebolags ägare "Malmö" kapten *Aug. Larsson* fira sitt 25-års-jubiläum som kapten i bolagets tjänst. Kapten L. blef nämnda dag föremål för en vacker hyllning från kapten och kommissionärer vid Malmö nya ångbåtsaktiebolag. Till jubilaren överlemnades en dyrbar kaffeservis af äkta silver med en å kannan ingäverad inskription. Gåfvan åtföljdes af en textad adress inbunden i ett präktfullt album.

Femtio år fyllde nyligen vagnfabrikören *C. M. Carlsson* i Stockholm, ene delägaren i firman *C. A. Carlssons söner*, hvilken firma samtidigt upplevat femtio år. Dagen firades på ett sätt, som bevisade det goda förhållandet mellan arbetsgifvare och arbetare.

FÖDELSEDAGAR. Den 7 mars fyllde öfversteöfverantien vid Västerbottens regemente *J. C. Lemchen* 50 år. I anledning häraf blef den duglige och afhållne officeren bl. a. hjärtligt hyllad vid en fäst å Grand Hôtel i Stockholm. I denna deltog personer, hvilka varit i beröring med jubilarer under den långa tid denne dels såsom lärare vid skjutskolan å Rosersberg och dels såsom chef för skolan så energiskt och med så stor framgång arbetat på skjutväsendet inom infanteriet. Till dessa hade slutit sig en del personliga vänner och kamrater till jubilarer.

70 år fyllde den 18 mars akademibokhandlaren *C. J. Lundström* i Uppsala, som då lyckönskades från när och fjärran. Det fotografi af honom hade något återgifva togs på sjelfva födelsedagen.

Den 18 mars fyllde generalmajoren m. m. f. d. öfversten och chefen för Skånska husarregementet *Gösta Bergensträhle* 60 år. Generalmajor B., som bekant bosatt i Helsingborg, blef på födelsedagen föremål för hjärtliga välönskningar från när och fjärran.

Chefen för det stora etablissemnet Göteborgs mekaniska verkstad ingenjör *James Keiller* sr fyllde den 21 mars 65 år. Ingenjör K., en af de främste representanterna för industriella och sjöfartsintressen i staden vid Göta elf., är alljämt äfven lifligt verksam i kommunala ärenden. I anledning af dagen blef hr. K. uppvaktad med hyllningar, bl. a. af Göteborgs k. segelsällskap, hvars ordf. han är.

DÖDSFALL. Den 5 mars afled i Stockholm sjökaptainen *Per Anton Boman* vid nyss fyllda 60 år. Tillsammans med A. F. Söderström hade han grundat skeppsstuf-

verfirman af samma namn i hufvudstaden. B. var synnerligen vänsäll och en framstående Neptunbroder. — En broder till den bortgångne var den nyligen afledne skeppsklareraren E. R. Boman, af hvilken vi förut meddelat porträtt.

En af Linköpings stifts äldre prästmän kyrkoherden *Carl Ludvig Pihl* i Vallerstad och Jerstad afled den 6 mars, 76 år gammal. Pihl var mindre en ordets, men så mycket mer en hjärtats man och genom sina personligt vinnande egenskaper gjorde han sig älskad och vördad i sin församling.

Justitierådsmannen i Norrköping v. h. rådsb. *Paul Fredrik Risberg* afled den 10 mars, nära 70 år gammal. R. hade i närmare 40 år haft sin verksamhet förlagd till Norrköping, i hvilken stads kommunala förvaltning den framstående och duglige medborgaren tog kraftigt del.

F. tullförvaltaren *Claes Engelke* afled den 10 mars i Stockholm i en ålder af 87 år. Han var född i Göteborg, var sedermera kammarskrifvare derstädes, öfveruppsyningsman i Halmstad, tullförvaltare i Kungälv samt kontrollör och slutligen tullförvaltare i Karlshamn. E. tog 1884 afsked och flyttade till Stockholm. Han efterlemnar ett äktadt minne.

Kammarrådet *August Christian Sten Forsberg* afled den 11 mars i Stockholm, nägot öfver 60 år. Han var en ovanligt skicklig ämbetsman, särskildt känd för sitt stilistiska mästerskap. Dessutom var han synnerligen hjärtegod och hjälpsam. F. hade på sin tid förtroendet att handleda kronprinsens studier i kameralagfarenhet.

En af hufvudstadens mest kända affärsmän, f. innehafvaren af den nu upphörda firman H. L. Broman, grosshandl. *Johan Henrik Broman* afled den 11 mars nära 71 år gammal. B. var en verklig hedersman, som efterlemnar många sörjande vänner.

F. klädeshandlaren *Fredrik Wiberg* afled i hufvudstaden den 11 mars, nära 82 år gammal. Han uppsatte och innehade länge den bekanta klädeshandeln vid Mynttorget, 1871—89 var han medlem af Stockholms stadstullmäktige, hvarjemte han beklädt andra förtroendeposter. Hans minne är högt äktadt.

F. skådespelerskan *Edla Jenny Roos* afled nära 66 år gammal den 15 mars i hufvudstaden. Fröken R. var under nästan hela sin teaterlid primadonna vid sin faders, teaterdirektör J. P. Roos, sällskap och utförde bortåt ett halft tusental roller. Hon var mycket värderad både i landsorten och hufvudstaden. En broder till den afledna är Dramatiska teaterns andre regissör, hr Axel Roos.

Den 17 mars afled i Borås f. d. rektor *Anders Gustaf Hollander*, 83 år gammal. Rektor H. verkade som rektor vid Borås elementarläroverk från 1850 till 1884, då han erhöi afsked, och var en ansedd och nitisk skolchef. Intresserad kommunalman bekläddes han och flera förtroendeposter i det idoga samhället. Sitt minne har rektor H. ytterligare hugfäst genom vackra donationer.

G. BERGENSTRÄHLE.

JAMES KEILLER.

P. A. BOMAN. †

C. L. PIHL. †

J. H. BROMAN. †

FREDRIK WIBERG. †

EDLA JENNY ROOS. †

P. F. RISBERG. †

CLAES ENGELKE. †

A. CH. S. FORSBERG. †

A. G. HOLLANDER. †